

2012:37

Ballingstorp & Per-Ols

Antikvarisk medverkan, 2012

Jennie Björklund

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2012:37

Ballingstorp & Per-Ols

- diverse åtgärder

Antikvarisk medverkan, 2012
Kviinge socken, 1079
Östra Göinge kommun
Skåne län

Jennie Björklund

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2013 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2012:37

Omslagsfoto: Per-Olsgården
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

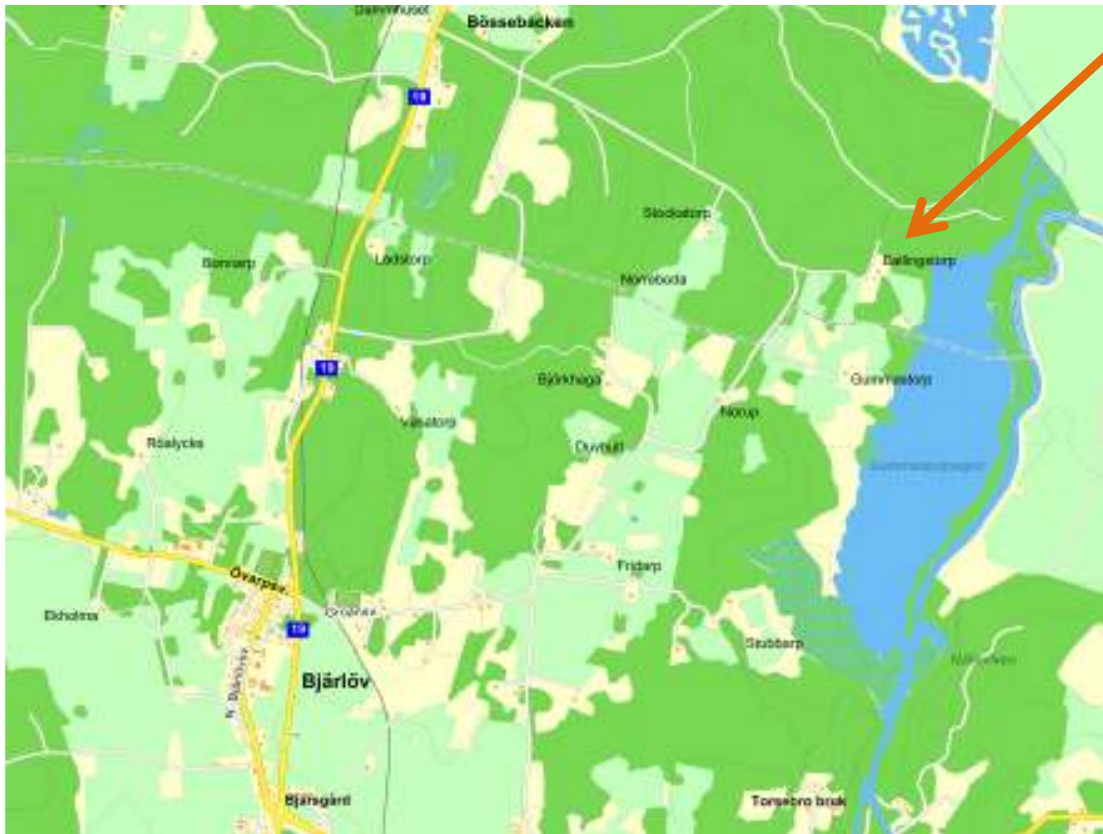
BALLINGSTORP & PER-OLS

Innehåll

Inledning	5
Administrativa uppgifter	5
Historik med relevans för ärendet	5
Utförda arbeten	5
Ballingstorpsgården	5
Per-Olsgården	5
Avvikelse från handlingarna	6
Kulturhistorisk bedömning av utförda arbeten	6
Iakttagelser under arbetet	7
Övriga handlingar med relevans för ärendet	8

Östra Göinge kommun och platsen för Ballingstorp ungefärligt markerad

Del av Kränge socken med Ballingstorp & Per-Ols markerat

Inledning

Under 2012 års arbeten har det rötskadade golvet i Per-Ols stuga ersatts med ett nytt likt befintligt. För att förhindra fuktproblemen i framtiden har en dränering utanför stugans norra fasad utförts. På Ballingstorp har brunnsunderredet säkrats och en akut skada i härbrets vasstak lagats.

Administrativa uppgifter

Objekt	Gårdarna Ballingstorp och Per-Ols
Socken	Kviinge socken, 1079
Kommun	Östra Göinge kommun
Länsstyrelsens beslut	2012-03-28 (dnr: 432-7061-12, 434-19466-11)
Regionmuseets dnr	K12.20-41-12
Beställare	Skånes hembygdsförbund
Entreprenör	Knadriks Kulturbygg AB, Kristianstad Bjälövs Grus & Schakt AB, Färlöv
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genom Jennie Björklund
Byggtid	Juni–november 2012
Slutbesiktning	15 november 2012

Historik med relevans för ärendet

Ballingstorpsgården ägs sedan 1953/54 av Skånes hembygdsförbund och förklarades som byggnadsminne 1964. Den intilliggande Per-Olsgården kom i hembygdsförbundets ägo 1994. Årets arbeten är de första inom en bemyndiganderam på 3 år som Länsstyrelsen i Skåne län beslutat om 2012.

Utförda arbeten

Ballingstorpsgården

Brunnsunderredet visade sig vara helt förbrukat och säkrades endast under årets arbeten – detta genom att två bräddor spikades över locket – för att kunna åtgärdas i sin helhet under nästa bidragsperiod (2013).

Under årets arbeten uppkom en akut skada på härbrets vasstak – troligtvis orsakat av ett djur. Hålet i taket blev snabbt större och riskerade orsaka större skador på byggnaden om det inte åtgärdades omedelbart. Taket lagades med vass (från Polen) och bands med ståltråd, i likhet med befintligt tak.

Per-Olsgården

Det uttjänta golvet i stuan togs bort för att fastställa hur stora fuktskadorna var. Värst var skadorna mot den norra väggen. Ursprungligen var tanken att gräva ur golvet, samt att byta ut bolstren och ersätta dem med nya i ek. Dock omvärdera-

des detta då det visade sig att stockarna inte var genomgående förbrukade och jordfyllningen torr. Befintliga golvbolster skarvades i stället med nytt sågat timmer av fur (från Järseke såg, fällt i Vinslövtrakten). Skarvning skedde med stående, spikad bladskarv.

De nya golvbrädorna av fur (ca 38 mm tjocka) är ihopdubbade med handtäljda eknaglar (ca 15 mm i dm) och ska spikas fast i bolstren om ett år – då entreprenören vill se om brädorna efter att de torkat rör sig något.

Dränering nedlades längs med hela norra långsidan, till ert djup av ca 60–70 cm. Själva dräneringsslangen (byggdräneringsrör 110 mm) täcktes med grovt, tvättat grus (fraktion 1–5) upp till markytan. Avvattningen sker vid västra slutningen, mellan äldre husgrunder.

Avvikelser från handlingarna

Brunnsunderredet var i sådant dåligt skick att den föreslagna åtgärden att ersätta uttjänta ekbrädor fick omvärderas då hela underredet behöver göras om. Hålet i vasstaket var en akutskada vilket föranledde att återmontering av ledstänger på bostadslängan på Ballingstorp flyttas till 2013, samt att byte av fotträet på stalllängan helt utgår.

Kulturhistorisk bedömning av utförda arbeten

Årets åtgärder har varit relativt få, men är alla utförda på ett kompetent vis. Hänsyn har tagits till att vissa skador visat sig vara värre än beräknat, men också tvärtom – att vissa åtgärder inte behövdes utföras på det vis de var planerade. Entreprenören har även visat att de kan hantera omprioriteringar och akuta skador.

Det säkrade brunnsunderredet på Ballingstorp.

Det lagade vasstaket på härbret.

Golvbolstren i stugan på Per-Ols.

Det nya golvet i Per-Ols.

lakttagelser under arbetet

Innergården på Ballingstorp har under hösten utsatts för stora skador orsakade av vildsvin. Efter mejlkontakt med Pia Sander på Skånes hembygdsförbund är informationen att åtgärder för att försöka förhindra vidare åverkan på gården ska utföras under kommande år, eventuellt genom uppsättande av elstängsel.

De gamla golvbrädorna som inte var förbrukade sparades på vinden.

Förstörd innergård på Ballingstorp.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

2012-02-13	Remiss + ansökningshandlingar, Länsstyrelsen i Skåne län
2012-02-27	Yttrande, Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne
2012-03-28	Beslut åtgärder, Länsstyrelsen i Skåne län
2012-03-28	Beslut bidrag, Länsstyrelsen i Skåne län

Kristianstad 2013-01-21

Jennie Björklund, med bidrag av Jimmy Jublin Alftberg

Regionmuseets E-rapportserie 2012

Kulturmiljö

1. Ruveröds kvarn – restaurering av kvarnbostaden, Riseberga sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2011
2. Helsingborgs konserthus – fasadrenovering, byte av dörrar och fönster samt renovering av skärmtak, Helsingborgs stad, AM, Maria Sträng, 2011
3. Kulturhistorisk värdering, återlämnade gravvårdar i Kvistofta församling, dokumentation, Kerstin Börjesson, 2012
4. Norra Skrävlinge kyrkogård, vård- och underhållsplan, Norra Skrävlinge sn, Kerstin Börjesson, Åsa Jakobsson, 2012
5. Bäckaskogs kloster, Renovering bar och reception, Kiaby sn, AM, Kerstin Börjesson, 2012
6. Norra Åsums kyrka – värme, ljud och ljus, Norra Åsums sn, AM, Jennie Björklund, 2011–2012
7. Nyvång – bland kolbodas och hagtorn, Björnekulla och Västra Broby sn, DK, Ingela Blomén, 2012
8. Norrvidinge kyrkogård, Vård- och underhållsplan, Norrvidinge sn, VP, Jennie Björklund, Kerstin Börjesson, Anna Rabow, Åsa Jakobsson, 2012
9. Källs Nöbbelövs kyrkogård, Vård- och underhållsplan, Källs Nöbbelöv sn, VP, Kerstin Börjesson, Åsa Jakobsson, 2012
10. Örnans 2011–2012, Örkened sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2011–2012
11. Stolen på Månses, Rekonstruktion av en stol, Vånga sn, PJ, Sven Vildegren, 2011
12. Agusastugan – diverse åtgärder, Andrarums sn, AM, Jennie Björklund, 2012
13. Eslövs station – ombyggnad för restaurang, Eslövs sn, AM, Kerstin Börjesson, 2011–2012
14. Vallkärra kyrka – renovering av fönster och portar, Vallkärra sn, AM, Kerstin Börjesson, 2011
15. Hjårsås kyrka – Omläggning av plåttak, Hjårsås sn, AM, Jennie Björklund, 2012
16. Odarslövs kyrka – demontering och avyttring av fast inredning, AM, Kerstin Börjesson, 2011
17. Reslövs kyrka – inre renovering och ommålning, Reslöv sn, AM, Kerstin Börjesson, 2011
18. Nämndemansgården på Ven, Sankt Ibb sn, AM, Anna Rabow, 2012
19. Skurups kyrka – utvändig renovering 2012, Skurups sn, AM, Kerstin Börjesson, 2012
20. Knislinge kyrka – utvändig renovering 2012, Knislinge sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2012
21. Norra kyrkogården i Lund, utvändig renovering av kapell 2011, Lunds socken, AM, Petter Jansson, 2012
22. Baptistkapellet i Oppmanna – putsarbeten, Oppmanna sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2012
23. Månstorps gavlar – skadeinventering, Västra Ingelstads sn, DK, Ingela Blomén, Kerstin Börjesson 2012
24. Jöns Jonsgården, Kattarp sn, AM, Anna Rabow, 2012
25. Örumshuset – nedmontering av skorsten, Hörup sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2012
26. Vittskövle slott 2011–2012, Vittskövle sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2011–2012
27. Skarhults kyrka – utvändig renovering, Skarhults sn, AM, Kerstin Börjesson, 2012
28. Skånsk kalk – lokal kalk från Komsta kalkbrott och platsblandat bruk, PJ, Henrik Nilsson och Helena Rosenberg, 2012
29. Hustoftagården, Väsby sn, AM, Anna Rabow, 2012
30. Furumöllan, Degeberga sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2012
31. Bondrumsgården – diverser åtgärder, Fågeltofta sn, AM, Jennie Björklund, 2012
32. Borttagning av bänkar i Skurups kyrka, Skurups sn, AM, Kerstin Börjesson, 2012
33. Smedtorpet 2012, Hässleholms sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2012
34. Bräkne Hoby kyrka, Bräkne Hoby sn, AM, Åsa Eriksson Green 2012
35. Lillö Kungsgård – Nybyggnation av djurstall, Norra Åsums sn, AM, Jennie Björklund, 2011
36. Helsingborgs konserthus – rökgasfläktar och sprinklerinstallation, Helsingborgs stad, AM, Maria Sträng 2012
37. Ballingstorp & Per-Ols – diverse åtgärder, Kviinge sn, AM, Jennie Björklund, 2012

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AM- antikvarisk medverkan
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

